

### บทที่ 3

#### วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความนิยมในการบริโภคอาหารท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดตราด ใช้การศึกษาเชิงผสมผสาน ซึ่งเป็นการผสมผสานกันระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งจะใช้การวิจัยเชิงปริมาณเป็นหลักและเสริมด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนี้

#### การวิจัยเชิงปริมาณ

##### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่เป็นเป้าหมายการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งในเขตตำบลไม้รูด อำเภอคลองใหญ่ จำนวน 4,669 คน และตำบลท่าพริก อำเภอเมือง จำนวน 4,220 คน

การกำหนดขนาดตัวอย่าง (Sample Size) จะใช้สูตรของทาโรยามาเน (Taro Yamane) คำนวณขนาดของตัวอย่างที่เหมาะสมดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

$$n = \text{ขนาดตัวอย่าง}$$

$$N = \text{ขนาดประชากร}$$

$$e = \text{ความคลาดเคลื่อนในการสุ่ม (Sampling Error)}$$

ความคลาดเคลื่อนมากที่สุดที่ยอมรับได้ =  $\pm 5\%$

ความเชื่อมั่นในการสุ่มน้อยที่สุดที่ยอมรับได้ คือความเชื่อมั่นในการสุ่ม 95 %

$$\text{เพราะฉะนั้น } n = \frac{8,889}{1 + 8,889(0.5)^2}$$

$$= 383$$

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ดังนั้น จำนวนกลุ่มตัวอย่าง คือ 383 คน

ส่วนเทคนิคการสุ่มตัวอย่าง (Sample Technique) จะใช้การสุ่มแบบสองขั้นตอน (Two-stage Sampling) คือ ขั้นแรกจะใช้การสุ่มแบบสัดส่วน และขั้นที่สองจะใช้การสุ่มเชิงระบบ (Systematic Sampling) ดังนี้

ขั้นแรกในการสุ่มแบบสัดส่วนจะพิจารณาสัดส่วนของตัวอย่างจำแนกตามชุมชนในเขต ตำบลท่าพริก อำเภอเมือง และตำบลไม้รูด อำเภอกลองใหญ่ โดยผลการสุ่มตัวอย่างเป็นดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

| ชื่อชุมชน                                   | ประชากร      | กลุ่มตัวอย่าง |
|---------------------------------------------|--------------|---------------|
| <b>ตำบลท่าพริก อำเภอเมือง จังหวัดตราด</b>   |              |               |
| หมู่ที่ 1 บ้านกลาง                          | 525          | 23            |
| หมู่ที่ 2 บ้านท่าพริก                       | 680          | 29            |
| หมู่ที่ 3 บ้านไร่พรัง                       | 604          | 26            |
| หมู่ที่ 4 บ้านตรอกแซง                       | 824          | 36            |
| หมู่ที่ 5 บ้านเล่าไหล                       | 1,155        | 50            |
| หมู่ที่ 6 บ้านคลองนา                        | 432          | 18            |
| <b>ตำบลไม้รูด อำเภอกลองใหญ่ จังหวัดตราด</b> |              |               |
| หมู่ที่ 1 บ้านไม้รูด                        | 887          | 38            |
| หมู่ที่ 2 บ้านหนองม่วง                      | 572          | 25            |
| หมู่ที่ 3 บ้านห้วยโสม                       | 898          | 39            |
| หมู่ที่ 4 บ้านคลองมะนาว                     | 652          | 28            |
| หมู่ที่ 5 บ้านห้วยบอน                       | 620          | 27            |
| หมู่ที่ 6 บ้านร่วมสุข                       | 1,040        | 44            |
| <b>รวม</b>                                  | <b>8,889</b> | <b>383</b>    |

ที่มา : เทศบาลตำบลท่าพริกเนินทราย จังหวัดตราด. ออนไลน์. 2559

ขั้นที่สองในการวางแผนการสุ่มจะใช้การสุ่มเชิงระบบ แต่ในภาคปฏิบัติทำได้แค่เพียงการสุ่มโดยบังเอิญ (Accidental Sampling)

### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือวิจัยได้แก่แบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับความนิยมในการบริโภคอาหารท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดตราด ประกอบด้วยเนื้อหาสรุปดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ เป็นต้น

ส่วนที่ 2 ระดับความนิยมในการบริโภคอาหารท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดตราด มีทั้งหมด 3 ประเภท ได้แก่ อาหารคาว อาหารหวาน และผลไม้

ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อความนิยมในการบริโภคอาหารท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดตราด

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อความนิยมในการบริโภคอาหารท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดตราด

**ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอน ดังนี้**

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความนิยมในการบริโภคอาหารท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดตราด

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างเครื่องมือในการศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงตามโครงสร้างเนื้อหาความครอบคลุมของเนื้อหาและความถูกต้องเหมาะสมของภาษา

ขั้นตอนที่ 4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงและความเที่ยงของเนื้อหาเพื่อให้ได้ข้อคำถามที่เที่ยงตรงและมีความสมบูรณ์

ขั้นตอนที่ 5 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

ขั้นตอนที่ 6 นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

**องค์ประกอบของเครื่องมือวิจัย**

ประกอบด้วยเนื้อหาสรุป ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับความนิยมในการบริโภคอาหารท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดตราด เป็นแบบสอบถามลักษณะแบบการเลือกตอบ(Check-list) ของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้

ส่วนที่ 2 ประเด็นที่บ่งบอกถึงระดับความนิยมในการบริโภคอาหารท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดตราด มีคำถามทั้งหมด 3 ประเภท ได้แก่ อาหารคาว อาหารหวาน และผลไม้

ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อความนิยมในการบริโภคอาหารท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดตราด ได้แก่ ความเคยชินในการบริโภค ความพร้อมของแหล่งอาหาร ภาพพจน์ในการบริโภค และความพึงพอใจในรสชาติอาหาร และความเชื่อเกี่ยวกับอาหารท้องถิ่น

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อความนิยมในการบริโภคอาหารท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดตราด

### การทดสอบเครื่องมือ

#### ใช้การทดสอบความตรง (Validity) ดังนี้

1. การทดสอบความตรง จะใช้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านวิจัยและหัวข้อวิจัย จำนวน 3 ท่าน โดยการทดสอบเครื่องมือที่จะใช้การทดสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยการนำแบบสัมภาษณ์ให้ทั้ง 3 ท่าน ตรวจสอบ เมื่อรับเครื่องมือกลับคืนจากผู้เชี่ยวชาญนำข้อแก้ไขทั้งหมดมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

#### ชื่อ – สกุล

#### สถานภาพของผู้ให้ข้อมูล

1.1 รศ.ดร.สมศักดิ์ สามัคคีธรรม

ผู้เชี่ยวชาญด้านงานวิจัย

1.2 ผศ.ดร.โอฬาร ถิ่นบางเตียว

ผู้เชี่ยวชาญด้านงานวิจัย

1.3 ดร.ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์

ผู้เชี่ยวชาญด้านงานวิจัย

2. การทดสอบความเที่ยง (Reliability) ใช้การทดสอบไปเก็บแบบสัมภาษณ์จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติ ซึ่งค่าทางสถิติที่ค่า 0-1.0 ค่าที่ใช้ได้ต้องเกิน 0.7

### การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การศึกษาด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการทางสถิติ 2 วิธี คือ

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย สำหรับการวัดระดับความต้องการของผู้ตอบแบบสอบถาม สร้างขึ้นตามลักษณะการสร้างแบบวัดทัศนคติที่เรียกว่า (Likert Scale) โดยมีตัวเลือกตอบแบบ 5 ระดับ โดยในแต่ละระดับกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

|   |         |                         |
|---|---------|-------------------------|
| 5 | หมายถึง | ระดับความนิยมมากที่สุด  |
| 4 | หมายถึง | ระดับความนิยมมาก        |
| 3 | หมายถึง | ระดับความนิยมปานกลาง    |
| 2 | หมายถึง | ระดับความนิยมน้อย       |
| 1 | หมายถึง | ระดับความนิยมน้อยที่สุด |

ในการตีความช่วงไม่เท่าจะแบ่งคะแนนออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

|              |             |                            |
|--------------|-------------|----------------------------|
| คะแนนระหว่าง | 4.50 – 5.00 | แสดงว่ามีความนิยมมากที่สุด |
| คะแนนระหว่าง | 3.50 – 4.49 | แสดงว่ามีความนิยมมาก       |
| คะแนนระหว่าง | 2.50 – 3.49 | แสดงว่ามีความนิยมปานกลาง   |

คะแนนระหว่าง 1.50 – 2.49 แสดงว่ามีความนิยมน้อย

คะแนนระหว่าง 1.00 – 1.49 แสดงว่ามีความนิยมน้อยที่สุด

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ Sample T-test, One-way ANOVA

### การวิจัยเชิงคุณภาพ

#### การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจะใช้วิธีการวิจัยด้วยการสัมภาษณ์เพิ่มเติมเป็นหลัก วิธีการสัมภาษณ์ที่จะใช้ในการวิจัยนี้มีลักษณะเป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured or Guided Interview) โดยอาศัยแนวการสัมภาษณ์ (Interview Guide) เป็นเครื่องมือในรูปแบบการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) เป็นการใช้แนวสัมภาษณ์เจาะลึกโดยกำหนดผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ (Key-informants)

การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) เป็นการใช้แนวสัมภาษณ์เจาะลึกโดยที่ผู้วิจัยกำหนดผู้ให้ข้อมูลหลักในการสัมภาษณ์แบบเฉพาะเจาะจงในการสัมภาษณ์ (Key-informants) ดังนี้

#### ชื่อ – สกุล

#### สถานภาพในการให้ข้อมูล

- |                   |                                   |
|-------------------|-----------------------------------|
| 1. เพ็ญศรี มั่นคง | แม่ครัวรับทำอาหาร                 |
| 2. นวีน ปัสนานนท์ | เจ้าของร้านอาหารปรีดา             |
| 3. พิทยา ปานนิล   | ผู้เชี่ยวชาญด้านอาหารท้องถิ่นตราด |
| 4. สุรพร บุญพรหม  | เจ้าของร้านข้าวแกงแสนดัง          |

#### การตรวจสอบข้อมูล

ในการศึกษาเรื่อง ความนิยมในการบริโภคอาหารท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดตราดครั้งนี้ใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ข้อมูลมีความเที่ยงตรงและน่าเชื่อถือ การตรวจสอบข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้ศึกษาจะใช้หลักการสามเส้า (Triangulation) โดยใช้วิธีการดังนี้

1. การตรวจสอบจากแหล่งข้อมูลที่แตกต่างกัน ในการศึกษาครั้งนี้ใช้แหล่งข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และการสังเกตการณ์มาเปรียบเทียบ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลว่าจะแตกต่างกันหรือไม่
2. การสัมภาษณ์ที่มีจุดยืนที่ต่างกัน

#### การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณเป็นหลัก จากการเก็บแบบสอบถาม และเชิงคุณภาพเสริมจากการสัมภาษณ์เพื่อเพิ่มเติมอธิบายผลการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม